

Suvestinė redakcija nuo 1999-01-01 iki 2000-12-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1994, Nr. [96-1873](#), i. k. 0941010ISTA000I-675

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBINIŲ ŠALPOS IŠMOKŲ
Į S T A T Y M A S**

1994 m. lapkričio 29 d. Nr. I-675
Vilnius

1 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti šalpos (socialinę) pensiją

Teisę gauti šalpos (socialinę) pensiją turi nuolat Lietuvos Respublikoje gyvenantys asmenys, kurie tapo invalidais:

1) iki 18 metų arba vyresni, jeigu jie tapo I, II ar III grupės invalidais nuo vaikystės arba nesukakę 18 metų;

2) mokydami vidurinių, aukštųjų, aukštesniųjų ar profesinių mokyklų dieniniuose skyriuose, taip pat būdami doktorantais, tačiau ne vyresni negu 24 metų;

3) būdami vidurinių, aukštųjų, aukštesniųjų ir profesinių mokyklų dieninių skyrių absolventais - nustatyta tvarka registruotais bedarbiais, bet ne vėliau kaip per vienerius metus po šių mokyklų baigimo.

Teisę gauti šalpos (socialinę) pensiją taip pat turi nuolat Lietuvos Respublikoje gyvenantys:

1) sukakę Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatytą senatvės pensijos amžių (toliau – senatvės pensijos amžius) arba pripažinti I ar II grupės invalidais asmenys, kurie ne mažiau kaip 15 metų slaugė namuose savo vaikus ar įvaikius invalidus bei vaikus ar įvaikius I ar II grupės invalidus nuo vaikystės arba tapusius I ar II grupės invalidais iki 18 metų, taip pat globėjai ir rūpintojai, kurie ne mažiau kaip 15 metų slaugė namuose visiškos negalios invalidus. Už vieno vaiko ar visiškos negalios invalido slaugą šalpos (socialinė) pensija gali būti paskirta tik vienam asmeniui;

2) tėvai, globėjai, rūpintojai, nepaisant amžiaus ir darbingumo, slaugantys namuose vaiką ar įvaikį invalidus arba vaiką ar įvaikį I grupės invalidus nuo vaikystės arba tapusius I grupės invalidais iki 18 metų. Už vieno vaiko slaugą šalpos (socialinė) pensija gali būti paskirta tik vienam asmeniui;

3) motinos, pagimdžiusios ir išauginusios 5 ir daugiau vaikų iki 8 metų, sukakusios senatvės pensijos amžių arba pripažintos I ar II grupės invalidėmis.

Mirus asmeniui, gavusiam šalpos (socialinę) pensiją arba galėjusiam ją gauti pagal šio straipsnio pirmąją ir antrąją dalis, teisę gauti šalpos (socialinę) pensiją turi jo vaikai iki 18 metų, taip pat vyresni, jei jie tapo invalidais iki 18 metų. Šie vaikai, besimokantys vidurinių, nustatyta tvarka įregistruotų aukštųjų, aukštesniųjų ar profesinių mokyklų dieniniuose skyriuose, turi teisę gauti šalpos (socialinę) pensiją, iki baigs šias mokyklas, bet ne ilgiau kaip iki to laiko, kai jiems sukaks 24 metai.

Mirusiojo vaikams teisė gauti šalpos (socialinę) pensiją taip pat išlieka, kai juos kas nors įvaikina.

Asmenims, tuo pat metu turintiems teisę gauti kelias šalpos (socialines) pensijas, skiriama didesnioji arba pagal jų pasirinkimą viena iš šalpos (socialinių) pensijų. Teisę gauti šalpos (socialinę) pensiją turi tik asmenys, neturintys teisės gauti didesnės ar tokio pat dydžio valstybinės pensijos ar valstybinės socialinio draudimo pensijos, išskyrus šio straipsnio 6 dalyje nurodytus asmenis.

Kartu su šalpos (socialine) pensija gauti kitą pensiją turi teisę:

1) šio straipsnio pirmosios dalies 1 punkte nurodyti invalidai, kol jie yra invalidai, – valstybinę socialinio draudimo našlaičių (maitintojo netekimo) pensiją ir valstybinę našlaičių pensiją;

2) šio straipsnio pirmojoje ir antrojoje dalyse nurodyti asmenys – valstybinę socialinio draudimo našlių pensiją;

3) šio straipsnio antrosios dalies 2 punkte nurodyti asmenys – valstybines socialinio draudimo pensijas ir valstybines pensijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-906](#), 1998-10-22, *Žin.*, 1998, Nr. 98-2708 (1998-11-11), i. k. 0981010ISTAVIII-906

2 straipsnis. Šalpos (socialinių) pensijų dydžiai

Šalpos (socialinės) pensijos skiriamos ir mokamos:

1) šio įstatymo 1 straipsnio pirmojoje dalyje ir antrosios dalies 1 ir 3 punkte nurodytiems asmenims, pripažintiems invalidais: I grupės invalidams – 1,5 valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio, II grupės invalidams – valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio, III grupės invalidams – 0,5 valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio;

2) šio įstatymo 1 straipsnio antrosios dalies 1 ir 3 punkte nurodytiems asmenims, sukakusiems senatvės pensijos amžių, – valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio;

3) šio įstatymo 1 straipsnio antrosios dalies 2 punkte nurodytiems asmenims – valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio.

Mirusiojo vaikams, turintiems teisę gauti šalpos (socialinę) pensiją pagal šio įstatymo 1 straipsnio trečiąją dalį, ši pensija mokama kiekvienam vaikui po lygiai, bet ne daugiau kaip 100 procentų mirusiojo gautos ar priklausiusios gauti pensijos dydžio ir ne daugiau kaip 50 procentų šios pensijos vienam vaikui. Mirusio III grupės invalido vaikams nurodyti pensijų dydžiai skaičiuojami nuo valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-906](#), 1998-10-22, *Žin.*, 1998, Nr. 98-2708 (1998-11-11), i. k. 0981010ISTAVIII-906

3 straipsnis. Šalpos (socialinių) pensijų mokėjimo šaltinis

Šalpos (socialinės) pensijos mokamos iš valstybės biudžeto.

4 straipsnis. Šalpos (socialinių) pensijų skyrimas ir mokėjimas

Šalpos (socialinės) pensijas skiria ir moka miestų (rajonų) savivaldybių globos ir rūpybos institucijos, vadovaudamosi šiuo įstatymu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintais Šalpos (socialinių) pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatais.

5 straipsnis. Šalpos (socialinių) pensijų skyrimo ir mokėjimo tvarka bei terminai

Kreiptis dėl šalpos (socialinės) pensijos paskyrimo galima prieš tris mėnesius iki teisės gauti šią pensiją atsiradimo arba bet kuriuo metu po teisės gauti šią pensiją atsiradimo.

Kreipiantis dėl pensijos, privaloma pateikti visus Šalpos (socialinių) pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose numatytus dokumentus, būtinus pensijai paskirti.

Miestų (rajonų) savivaldybių globos ir rūpybos institucijos per Šalpos (socialinių) pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatytą laiką privalo priimti sprendimą paskirti pensiją arba atsisakyti ją skirti ir apie tą sprendimą pranešti pareiškėjui. Jei atsisakoma skirti pensiją, privaloma nurodyti atsisakymo priežastis.

Šalpos (socialinės) pensijos skiriamos ir mokamos Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 39 straipsnyje nustatytais valstybinėms socialinio draudimo pensijoms skirti terminais.

Šalpos (socialinės) pensijos mokamos, kol asmuo gyvena Lietuvoje. Pensininkui, kuris persikėlė nuolat gyventi į kitą valstybę, paskirtoji pensija nemokama.

6 straipsnis. Šalpos (socialinių) pensijų permokėjimas arba neprimokėjimas

Šalpos (socialinės) pensijos suma, laiku negauta dėl pensiją skiriančios ar mokančios institucijos kaltės, Šalpos (socialinių) pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatyta tvarka išmokama už visą praėjusį laiką.

Pensijos gavėjas privalo pranešti pensiją mokančiai institucijai apie aplinkybes, turinčias įtakos pensijos dydžiui ar mokėjimui, per 10 dienų nuo šių aplinkybių atsiradimo dienos. Jei apie tokias aplinkybes laiku nepranešus pensija permokama, permokėtoji suma iš gavėjo išieškoma pensiją mokančios institucijos vadovo sprendimu.

7 straipsnis. Šalpos (socialinę) pensiją skiriančių ir mokančių institucijų sprendimų apskundimas

Miesto (rajono) savivaldybių globos ir rūpybos institucijų sprendimai dėl asmenų teisės gauti šalpos (socialinės) pensijas gali būti skundžiami miesto (rajono) valdytoji. Apskundimo bei skundo nagrinėjimo tvarką ir terminus nustato Šalpos (socialinių) pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatai.

Miesto (rajono) valdytojo bei atitinkamų globos ir rūpybos institucijų sprendimai gali būti skundžiami teismui.

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Įstatymas įsigalioja nuo 1995 m. sausio 1 dienos.

Šalpos (socialinių) pensijų skyrimą ir mokėjimą miestų (rajonų) savivaldybių globos ir rūpybos institucijos perima iki 1997 m. sausio 1 dienos.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [I-1439](#), 1996-07-04, Žin., 1996, Nr. 68-1637 (1996-07-19), i. k. 0961010ISTA00I-1439

Ankstesnysis mokėtojas privalo iki šios datos nemokamai perduoti miestų (rajonų) savivaldybių globos ir rūpybos institucijoms visus turimus šalpos (socialinių) pensijų dokumentus.

9 straipsnis. Socialinių pensijų perskaičiavimas

Jei socialinės pensijos gavėjas pagal šį įstatymą įgyja teisę gauti didesnę šalpos (socialinę) pensiją arba pagal kitus įstatymus didesnę valstybinę socialinio draudimo pensiją ar valstybinę pensiją, ankstesnioji socialinė pensija jam nebemokama ir skiriama šalpos (socialinė) pensija pagal šio įstatymo nuostatas arba valstybinę socialinio draudimo pensiją, ar valstybinę pensiją pagal kitus įstatymus.

Jei socialinės pensijos gavėjas po šio įstatymo įsigaliojimo iš viso neįgyja teisės gauti šalpos (socialinės) pensijos ar valstybinės socialinio draudimo pensijos arba kitokios valstybinės pensijos, jam mokama 1994 m. gruodžio mėnesį mokėto dydžio socialinė pensija, kuri vėliau neindeksuojama.

Šio straipsnio antroje dalyje nustatyta tvarka socialinė pensija mokama socialinių pensijų gavėjams, kurie po šio įstatymo įsigaliojimo neįgyja teisės gauti didesnės šalpos (socialinės) pensijos ar valstybinės socialinio draudimo pensijos arba kitokios valstybinės pensijos, kol tokia teisė atsiranda. Kai tokia teisė įgyjama, skiriama didesnė pensija.

Šio straipsnio antroje ir trečiojoje dalyse nurodyti socialinių pensijų gavėjai turi teisę kartu su socialine pensija gauti jiems priklausančią valstybinę socialinio draudimo našlių pensiją.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-906](#), 1998-10-22, Žin., 1998, Nr. 98-2708 (1998-11-11), i. k. 0981010ISTAVIII-906

10 straipsnis. Kompensacijos invalidus slaugiusiems asmenims ir daugiavaikėms motinoms

Asmenys, kurie iki šio įstatymo įsigaliojimo ne mažiau kaip 10 metų slaugė savo vaikus ar įvaikius invalidus bei vaikus ar įvaikius I ar II grupės invalidus nuo vaikystės arba tapusius I ar II

grupės invalidais iki 18 metų, taip pat motinos, iki šio įstatymo įsigaliojimo pagimdžiusios ir išauginusios 5 ir daugiau vaikų iki 8 metų, turi teisę kas mėnesį gauti 150 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio kompensaciją, kai sukanka penkeriais metais mažesni už senatvės pensijos amžių arba tampa I ar II grupės invalidais. Už vieno vaiko slaugą kompensacija gali būti paskirta tik vienam asmeniui.

Jei mokama kompensacija, šalpos (socialinė) pensija nemokama. Įgijus teisę gauti valstybinę socialinio draudimo arba kitokią valstybinę pensiją, asmens pasirinkimu mokama kompensacija arba pensija. Asmenims, turintiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo našlių pensiją pagal Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymą, suteikiama teisė kartu su kompensacija gauti valstybinę socialinio draudimo našlių pensiją. Kompensacija mokama iš tų pačių lėšų kaip ir šalpos (socialinė) pensija. Kompensacijos mokėjimo tvarką nustato Šalpos (socialinių) pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [VIII-906](#), 1998-10-22, Žin., 1998, Nr. 98-2708 (1998-11-11), i. k. 0981010ISTAVIII-906

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1439](#), 1996-07-04, Žin., 1996, Nr. 68-1637 (1996-07-19), i. k. 0961010ISTA00I-1439

Lietuvos Respublikos šalpos (socialinių) pensijų įstatymo pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-906](#), 1998-10-22, Žin., 1998, Nr. 98-2708 (1998-11-11), i. k. 0981010ISTAVIII-906

Lietuvos Respublikos šalpos (socialinių) pensijų įstatymo 1, 2, 9, 10 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas